

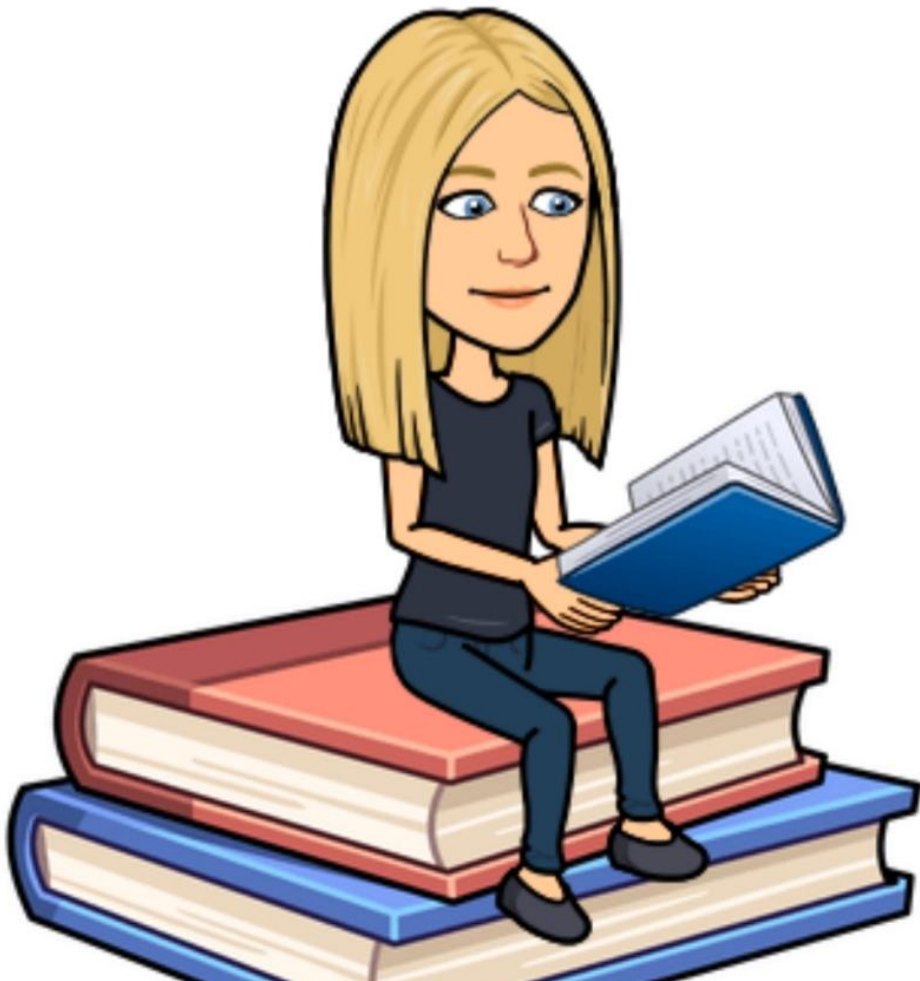
**”Man förstår bättre när man får tala
om det man läst” – om
litteraturundervisning på högstadiet
(ungdomstrinnet) och gymnasiet**

Jenny Edvardsson

e-post: frokenje@gmail.com

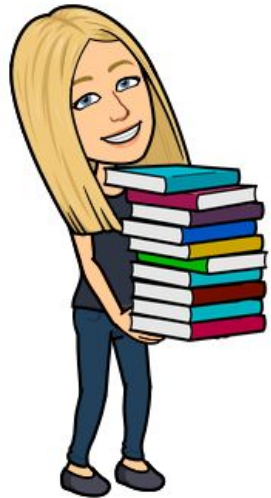
mars 2023

Vem är Jenny Edvardsson?

- Läsande lärare
- Författare
- Föreläsare
- Adjunkt i utbildningsvetenskap och svenska vid Högskolan Kristianstad
- Doktorand (PhD-student) i pedagogiskt arbete (skönlitteratur som didaktiskt verktyg i NO-undervisning)

Hör gärna av dig!

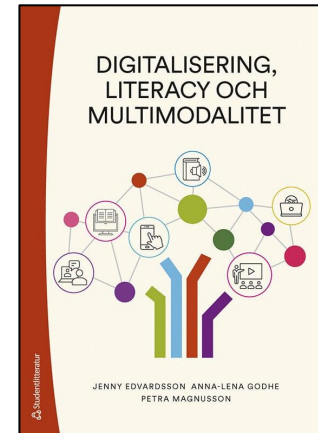
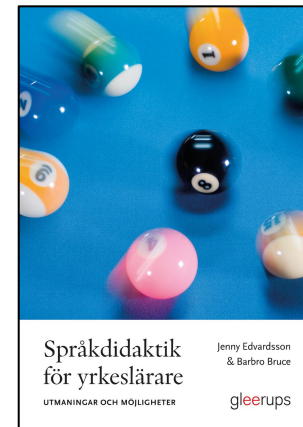
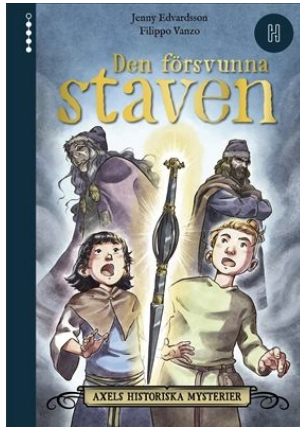
- Epost: frokenje@gmail.com
- Instagram: [@jennypedagog](https://www.instagram.com/jennypedagog)
- Hemsida: www.jennyedvardsson.se
- Boktips på TikTok, <https://www.tiktok.com/@jennypedagog>

Kolla in *Den digitala bokcirkeln* på Facebook.
Vecka 16 samtalar vi om ungdomsboken *Inuti huvudet är jag kul*.

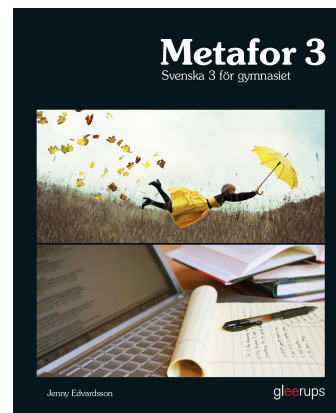
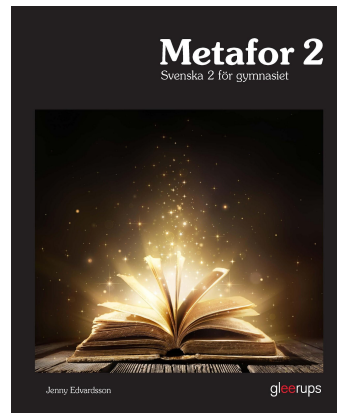
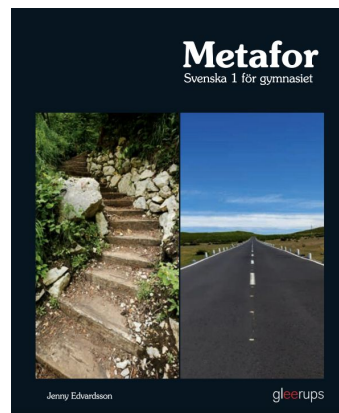
Kolla in *Barn- och ungdomsboksutmaningen 2023* på Facebook. Varje månad en ny läsutmaning. Mars = poesi

Några av mina böcker

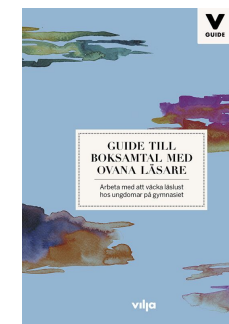
Barnbok (6-9 år)

Läromedel i svenska

Tunna tipsböcker

Hur får man ungdomar
intresserade av att läsa
skönlitteratur?

Mitt sätt att tänka kring läsning i undervisning

Reading Study Group (RAND)

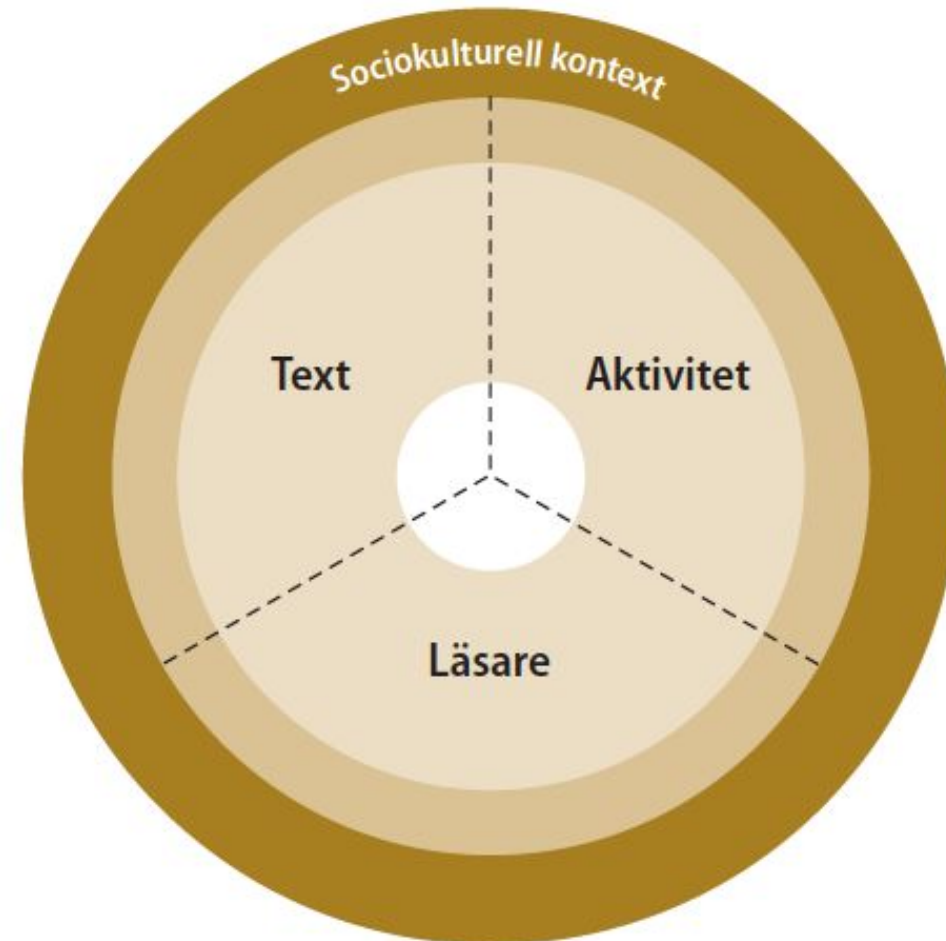

Bild hämtad ur "Från sårbar till hållbar läsning" (Edvardsson & Svensson, 2020)

Läsare – Text - Aktivitet

- Läsare – VILKA är mina elever?
- Text – VILKA texter ska jag använda och varför dessa?
- Aktivitet – HUR ska läsningen gå till?

Du måste veta vilka dina
elever är!

Kartlägg dina elevers läsning

- Favoritgenre
- Hur lång ska en bok vara?
- Hur många böcker har du läst klart det senaste året?
- Bästa bok
- Favoritfilm
- Favoritserie
- Favoritspel
- Fritidsintressen
- Bästa ämne i skolan
- ...

Skapa en enkel enkät!

Du måste välja litteratur som
engagerar

Rita Felski

Litteratur som engagerar

1. Igenkänning
2. Förtrollning/Hämförelse
3. Kunskap
4. Chock

Rita Felski

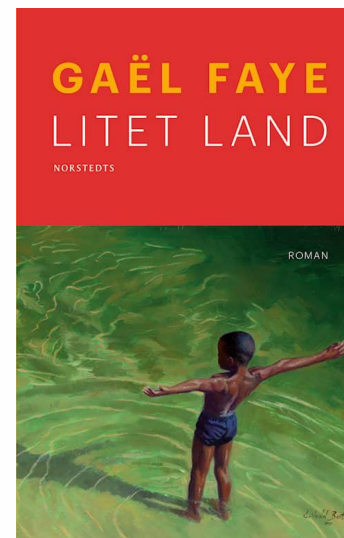

1.

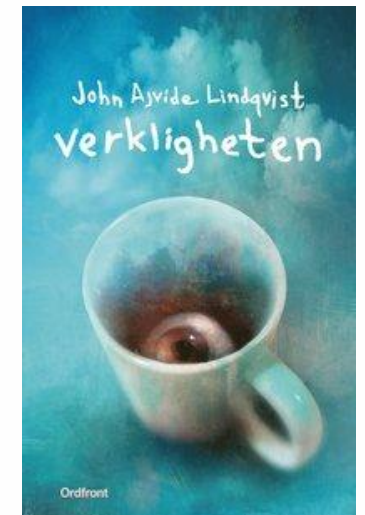

2.

3.

4.

- Litteratur med manliga huvudpersoner (Karin Taube)
- Litteratur som knyter an till elevernas egna erfarenheter och världar (Christina Olin-Scheller; Pat Thomson)
- Litteratur som blir elevernas "Entry Points Texts" och som utgår från "My bag" (William G Brozo)

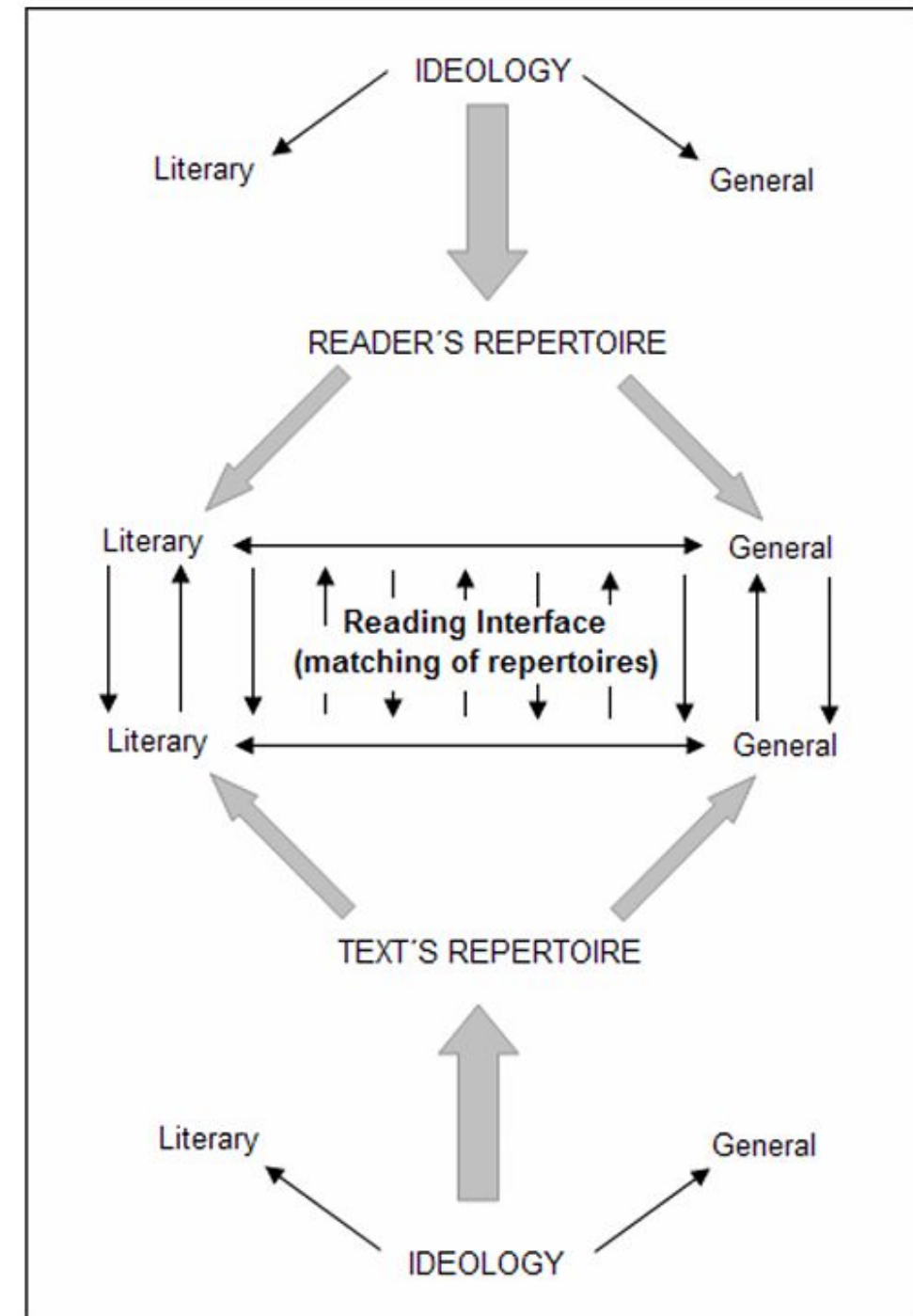
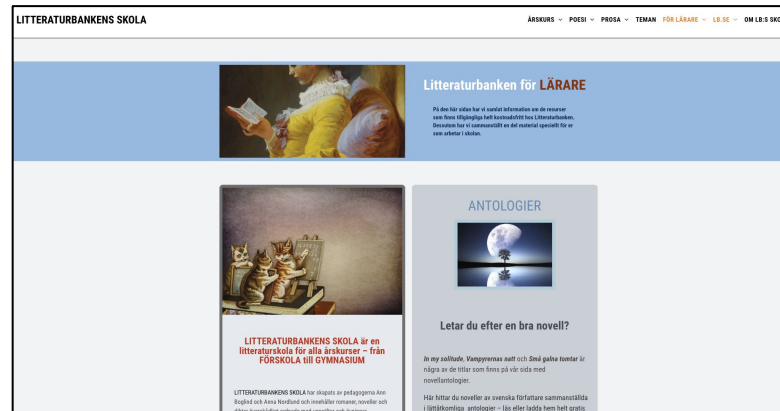
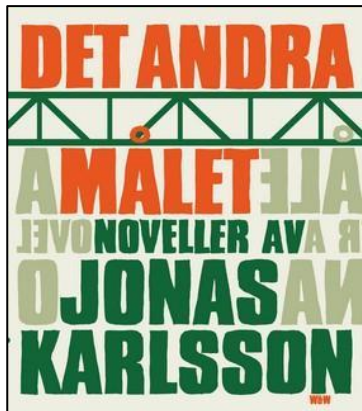
Du måste välja litteratur som
matchar eller skapar en spänning

Kathleen McCormick

Matchning = när elevernas repertoar och textens repertoar överensstämmer

Spänning = när elevernas repertoar och textens repertoar till viss del överensstämmer

Kollision = när elevernas repertoar och textens repertoar inte överensstämmer

Hur får man ungdomar
intresserade av att dela med sig av
sin läsning?

En läsande gemenskap

- Alla läser samma text
- Boksamtal á la Chambers
-
- Utgångspunkter:
 - Gillar
 - Ogillar
 - Frågetecken
 - Mönster
 - Kopplingar

Se Läs och samtala om skönlitteratur (Edvardsson, 2019)

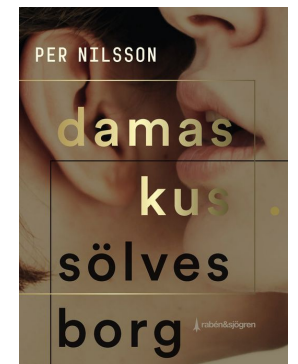
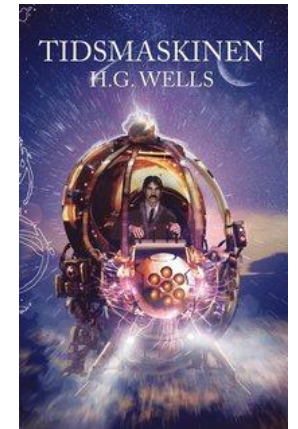
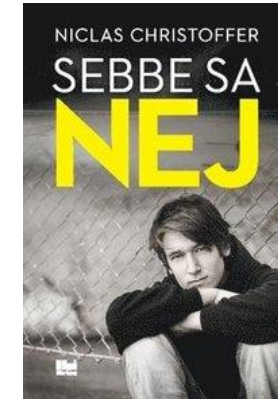
Lässtopp med reflektionslogg

Läsprotokoll efter Chambers modell

Titel: _____ Författare: _____

Ditt namn: _____ Klass: _____

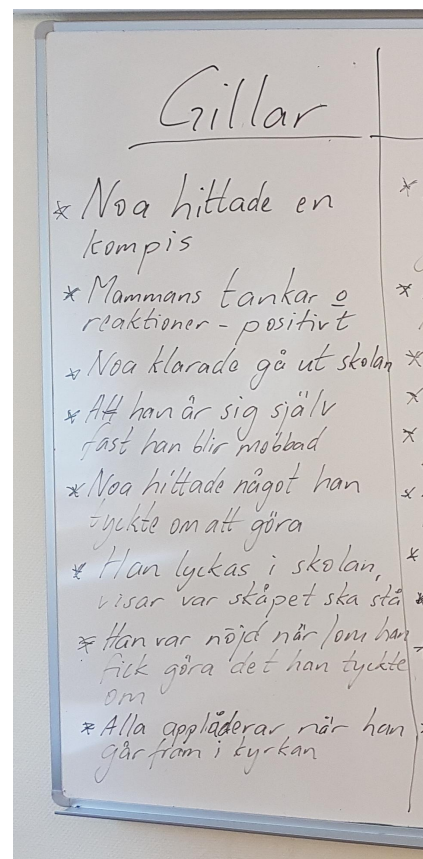
GILLAR	OGILLAR	FRÅGETECKEN	MÖNSTER	KOPPLINGAR

Lässtopp = läser ett visst antal kapitel/sidor till ett visst datum

Samtalen genomförs i mindre grupp

- 5-7 elever/grupp
- Steg 1: En rubrik i taget – varvet runt till dess att alla fått säga sitt

Novellen *Början* av Gun-Britt Sundström, finns i fulltext i *Metafor 1*

Samtalen kan genomföras vid varje lässtopp eller efter att boken är läst.

- Steg 2: Allas anteckningar finns på tavlan

GILLAR	OGILLAR	FRÅGETECKEN	MÖNSTER	KOPPLINGAR
Rödluvan Inledningen Tretal Slutet	Vargen Sagoformen Att djur talar	Vilket är budskapet Vem lästes sagan för	Tretal Sagoinslag Samma mening upprepas	Nutida skrönor Dataspel Figurer i filmer – Shrek

Hämtad från *Läsa och samtala om skönlitteratur - med digitala verktyg* (Edvardsson, 2019)

- Steg 3: Eleverna hjälper till att dra streck mellan sådant som hör ihop (mellan och inom kolumner)

GILLAR	OGILLAR	FRÅGETECKEN	MÖNSTER	KOPPLINGAR
Rödluvan Inledningen Tretal Slutet	Vargen Sagoformen Att djur talar	Vilket är budskapet Vem lästes sagan för	<i>Tretal</i> Sagoinslag Samma mening upprepas	Nutida skrönor Dataspel Figurer i filmer – Shrek

Hämtad från *Läsa och samtala om skönlitteratur – med digitala verktyg* (Edvardsson, 2019)

- Steg 4: Samtalet startar kring det som fått flest "streck" kopplat till sig. Läraren är samtalsledare och har förberett olika frågor om samtalet skulle avstanna.

GILLAR	OGILLAR	FRÅGETECKEN	MÖNSTER	KOPPLINGAR
Rödluvan Inledningen Tretal Slutet	Vargen Sagoformen Att djur talar	Vilket är budskapet Vem lästes sagan för	<i>Tretal</i> Sagoinslag Samma mening upprepas	Nutida skrönor Dataspel Figurer i filmer – Shrek

- Steg 5: Alla frågetecken rätas ut

Börjor som stöd under samtal

Börjor boksamtal

Lyssna och ge respons	Jag hör vad du säger...jag tänker så här...
Klargöra	Vad menar du med...? Kan du förklara...? Jag undrar över...?
Frågande	Vad tänkte du om...? Varför gjorde...? Jag förstår inte... Vad tänker du om...?
Kopplingar	Jag kan relatera till... Jag kopplar samman handlingen med...
Egna åsikter	Jag gillade hur... Jag tyckte inte om... Jag håller med... Jag håller inte med... Mitt favoritstycke i boken är... Jag tänker att...
Spekulera	Vad hade hänt om...? Jag tror att om...

Frågor om samtalet stannar upp

- Faktafrågor (Vad heter huvudpersonen?)
- Inferensfrågor (Vilka känslor har...?)
- Åsiktsfrågor (Vad tycker...?)
- Text till text-frågor (Vilken text påminner denna om?)
- Text till elev-frågor (Har du varit med om...?)
- Text till samhället-frågor (Vilka likheter finns mellan vårt samhälle och det som skildras i boken?)
- Ordkunskapsfrågor (Vad betyder...?)
- Tolkningsfrågor (Hur tänker du kring...?)
- ...

Digitala boksamtal

- Kan genomföras:
 - i text via en digital plattform
- asynkront genom text, ljud eller film

Slutet av Mats Strandberg
Vad gillar du i/med romanen?

Lukas
Jag gillar att bokens berättas ur två perspektiv. Man får följa både Simon och Lucinda.

William
Att boken är skriven med ett enkelt språk. Det gör att den går lätt att läsa trots att den är på ÖVER 500 sidor.

Carolin
Jag gillar Lucinda. Trots att hon är sjuk (i caner) är hon cool.

Joel
Den lyfter sånt som jag kan känna igen mig i

Emil
Vad menar du med cool? Kan du förklara?

Carolin
Jamen, hon vågar göra saker trots sin sjukdom. Hon vågar ge sig ut för att leta efter Tildas mördare, hon vågar hänga med till Stockholm, hon vågar bli kär. Det är sånt som gör att jag tycker att hon är cool. Sjukdomen hindrar liksom inte henne.

Jenny
Vad menar du med att både killar och tjejer kan gilla boken. Kan du utveckla det?

Jenny Edvardsson
Administratör · 26 oktober 2018

Fråga 2 av 3 den 26 oktober 2018:
Är det en kärlekshistoria? Hur tänker du?

6 kommentarer

Gilla Kommentera

Ja det är en kärlekshistoria, men jag tycker att syskonrelationen och vänskapsrelationen med Hannes är mer i centrum än kärlekshistorien.

Gilla · Svara · 21v

Håller med ovanstående. Det är många olika relationer i fokus precis som den med sig själv.

Gilla · Svara · 21v

Jag håller ingen med dig, Helene! Jag älskade kärlekshistorien mellan Amanda och Kevin - så mycket att jag i vredesmod avslutade min lyssning av boken då Kevin började hängla med Linn i hängmattan. Syskonrelationen och vänskapsrelationen är i mina ögon också kärleksrelationer och är egentligen viktigare i berättelsen än relationen mellan Kevin och Amanda. Dessutom beskrivs mammans kärlek för sina barn och Charlies biologiska mammas kärlek för sin son.

Gilla · Svara · 21v

Jenny Edvardsson
Den digitala bokc...

På måndag, den 24 maj, drar nästa samtal igång. Det blir terminens sista. Delta gärna! Du kan redan nu förbereda dig. Läs boken *Klara och Solen* och kolla igenom frågorna som ligger till grund för nästa veckas samtal. Du hittar dem i dokumentet nedan.

https://docs.google.com/document/d/11Gjxu410GUwI-8vXZ72FeQCes810iG_190KLj9YDZkY/edit?usp=sharing

Samtal om Klara och Solen av Kazuo Ishiguro

Under vecka 21 samtal vi om *Klara och Solen*. Vi gör det i skriftlig form genom frågor som läggs in som egna inlägg i gruppen. Jenny Edvardsson ansvarar för att frågorna läggs ut.

Varje dag kommer nya frågor. Du svarar på dem, kommenterar andras svar och ställer följdfrågor. Tillsammans gör vi samtalet levande. Är det något du undrar över får du gärna höra av dig till frokenje@gmail.com.

Soundtrack till en bok

- Välj ut 5 låtar som du tänker passar till romanen
- Till vad i romanen passar låten (karaktär, omslag, titel, specifik händelse...)?

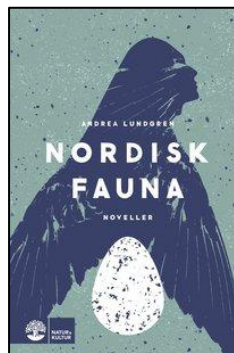
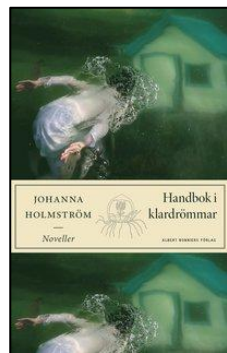

Skapa poesi

Jag-är-dikt

Du är en av karaktärerna i boken du läst. Fortsätt på följande rader:

Jag är...
Jag tycker...
Varför...
Jag borde...
Jag önskar...

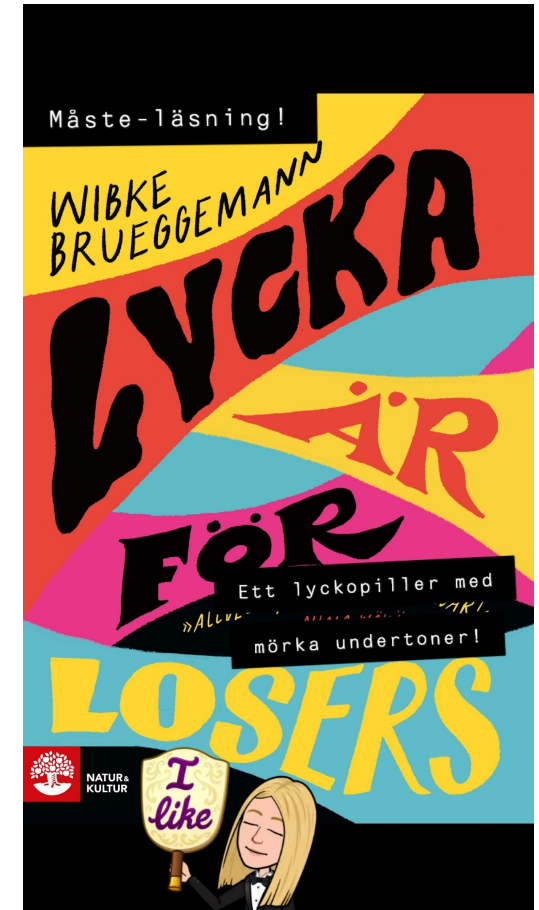
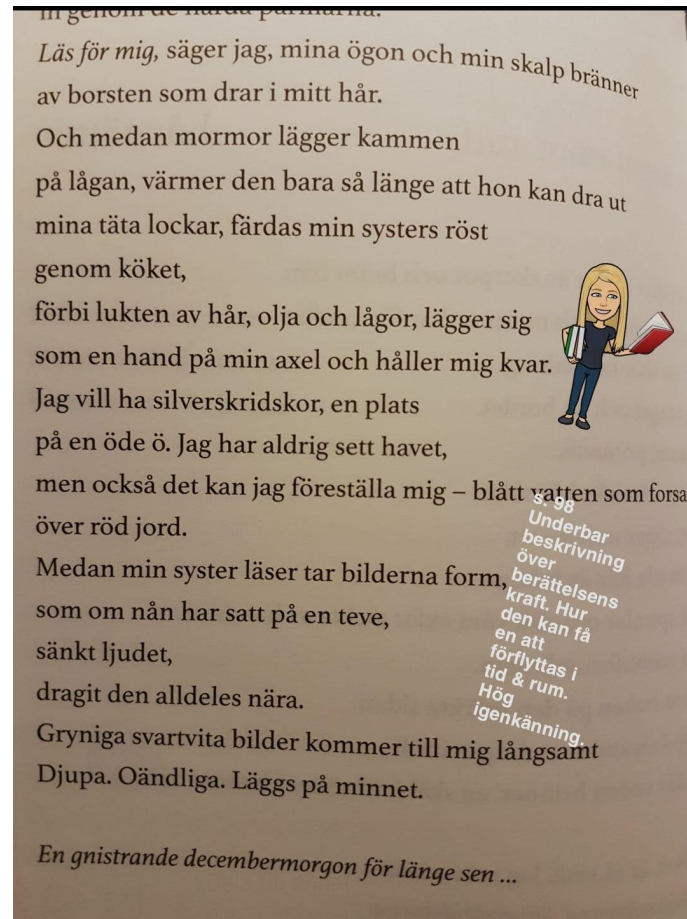

Miljö-dikt

Du befinner dig i boken du läst. Beskriv miljön genom att fortsätta på följande rader:

Jag är i/på...
Här finns...
Det doftar...
Jag hör ljudet av...
Jag ser...

Booksnaps

Tack för att ni lyssnat!